7/5260

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : B.02.0.001/01-1272

01/04/2005

Konu : 7/5260-9825 esas sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :21.03.2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5260-9825/30077 sayılı yazınız.

Tunceli Milletvekili Sayın Hasan GÜYÜLDAR tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/5260-9825 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 30/03/2005 tarih ve B.62.0.TDK.0.08.00.02/300-2179 sayılı yazısı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
1-Tütün, Tütün Mam.ve A.İ.Piy.Düz.Kurumunun 30/03/2005 tarih ve 2179 sayılı yazısı (6 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

Başbakanlık Merkez Bina Bakanlıklar 06573 ANKARA
Tel (0312) 424 00 34 Fax (0312) 419 54 43
e-posta: buro.abdullatifsener@basbakanlik.gov.tr Elektronik Ağ: www.basbakanlik.gov.tr

7/5260

TAPDK

T.C.
TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ VE ALKOLLÜ İÇKİLER PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Alkollü İçkiler Piyasası Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.62.0.TDK.0.08.00.02/300 - 2179 30../03/2005
Konu : Sahte ve İzinsiz Alkollü İçki Üretimi ve TAPDK'nın Görev Alanı Hakkında Soru Önergesi.

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Doç. Dr. Abdüllatif ŞENER)

İlgi : 24.03.2005 gün ve 1153 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu ve ekindeki TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 21.03.2005 gün ve 30077 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazılar ekinde Kurumumuza iletilen ve Tunceli Milletvekili Hasan GÜYÜLDAR'ın, kaçak alkollü içki üretimine ve TAPDK'nın görev alanına ilişkin 7/5260 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin açıklamalar aşağıda bilgilerine sunulmuştur:

Alkol ve alkollü içkiler sektöründe 1942 yılından itibaren devlet elinde bulunan üretim ve dağıtım monopolünün, 2001 yılı başında 4250 sayılı Kanunda değişiklik yapan 4619 sayılı Kanunun yayımlanması ile kaldırılmasını müteakip, o dönemde yetkili kuruluş olan Tekel'ce yasanın öngördüğü herhangi bir düzenleme yapılmaması nedeniyle piyasanın regülasyonu hususunda yetersizlik oluşmuş ve yasa değişikliğinden itibaren 1,5 yıl daha fiili bir monopol dönemi yaşanmıştır.

Bu aşamada, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasının liberalizasyonunu sağlamak, ülke ekonomisi açısından stratejik önemde, duyarlı kamusal alan olarak görülen ve tam rekabet kurallarıyla işlemesine müsaade edilemeyecek derecede kamu güvenliği ile doğrudan ilgili olan piyasayı düzenlemek üzere, 2002 yılında yürürlüğe giren 4733 sayılı Kanun'la, bağımsız idari otorite niteliğinde Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK) kurulmuş ve 2002 yılı Temmuz ayı sonlarında Kurumun faaliyetleri başlatılabilmiştir.

Bağımsız idari otoritelerin asıl ve temel işlevinin, ilgili olduğu sektörde regülasyonu gerçekleştirmek olduğu malumlarıdır. 4733 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) ve (e) bentlerinde, Kurumumuzun görev ve yetkilerinin, ilgili Kanun hükümleri çerçevesinde " **düzenlemeler yapmak ve kararlar almak suretiyle** " yürütülüp kullanılacağı, açıkça ifade edilmektedir.

Kurumumuzun 4733 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendi kapsamındaki görevi, sosyal sorumluluk bağlamında halk sağlığının korunmasına yönelik düzenlemeler yapmak ve kararlar almaktır.

Güvenevler Mahallesi Güneş Sokak No :11 06690 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : (312) 455 04 00 Faks : (312) 427 76 13
Elektronik Ağ: www.tapdk.gov.tr
e-posta : bizeulasin@tapdk.gov.tr

TAPDK

T.C.
TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ VE ALKOLLÜ İÇKİLER PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Alkollü İçkiler Piyasası Dairesi Başkanlığı

Kurumumuzca sektöre ilişkin regülasyon işlevini yerine getirmek amacıyla, alkol ve alkollü içkilerin üretimi ve ithalatından tüketiciye ulaşıncaya kadar geçen sürecin takibini sağlamak üzere bir sistem oluşturmaya yönelik düzenlemeler yapılmış; bu kapsamda mevcut uygulamalar ve liberalizasyon süreci değişimleri özenle izlenerek, piyasa faaliyetlerinin tümünü kayıt altına alıp takip edilebilir bir serbest piyasa yapısı oluşturulmasını teminen Yönetmelik, Tebliğ, Kurul Kararı şeklindeki düzenlemelerle gerekli denetim mekanizmaları geliştirilmiş ve uygulamaya sokulmuştur.

Kurumumuzca, güvenli bir serbest rekabet piyasasının etkinlik, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde ve kamu sosyal sorumluluğu bağlamında düzenlenmesi, izlenmesi ve denetlenmesi sağlanarak alkol ve alkollü içkiler piyasasında halihazırda bulunan iç ve dış dinamikler kaynaklı her nevi boşluk ve sorunun giderilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer yandan, 27.5.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun, alkollü içkileri gıda maddesi kapsamı içinde değerlendirmiş, bu yasal düzenleme nedeni ile Kurumumuz ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı arasındaki yetki konusu ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Söz konusu Kanun, alkollü içki dahil her türlü gıda maddesinin piyasa gözetim ve denetim görevini, üretim, pazarlama, toplu tüketim yerlerini kapsayacak şekilde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na vermiş, Bakanlığın bu görevi diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürüteceği hükmünü getirmiş, halk sağlığını ilgilendiren acil durumlarda Sağlık Bakanlığı'nın doğrudan müdahale hakkını saklı tutmuş ve bu konuda Yönetmelikler çıkarma ile kontrol ve denetime ilişkin personelin alınması ve yetiştirilmesi konusunda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na önemli yetki ve görevler vermiştir.

Bu çerçevede, alkollü içkiler sektörü ile ilgili piyasa gözetim ve denetim faaliyetleri, Kurumumuzca alkollü içkilerin "piyasa güvenliği"nin sağlanması boyutuyla, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca ise gıda maddesi niteliğindeki alkollü içkilerin insan sağlığı açısından "gıda güvenliği"nin temini kapsamında, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri de göz önüne alınarak yürütülmektedir.

4733 sayılı Kanunun tanıdığı ve yukarıda izaha çalışılan görev ve yetkiler kapsamında Kurumumuzca;

A-Rekabetçi bir piyasa oluşturulması ve bu piyasanın sürdürülebilirliğinin sağlanmasını teminen;

1- Üretim ve ithalatın serbest hale gelmesi ile alkol ve alkollü içkiler piyasasında özel sektörün ticari faaliyette bulunmasına imkan sağlamak,

2- Haksız rekabeti engellemek üzere;

-Distile alkollü içkilerin ait olduğu kategorilerde yer alan tanımlarına uygun üretildiğinin üretim süreci ve etiket bilgisi takibiyle kontrol,

-Coğrafi işaret veya ticari değer taşıyan ürünleri etiket bilgisi yoluyla takip,

Güvenevler Mahallesi Güneş Sokak No :11 06690 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : (312) 455 04 00 Faks : (312) 427 76 13
Elektronik Ağ: www.tapdk.gov.tr
e-posta : bizeulasin@tapdk.gov.tr

-Tüketicilerin doğru ve eksiksiz bilgi edinmesini sağlamak üzere etiket bilgisini kontrol,

-Piyasa düzenlemesi kapsamında ürünün ticari değerini etkileyen unsurlara ilişkin şartlar ve bu unsurların etiket üzerinde belirtilmesine ilişkin düzenlemeler ile ürünün tarihçesi veya hazırlanma metodu gibi belli bir özelliğini belirten ifadelerin kullanımına ilişkin özel hükümler belirlemek,

-Piyasada haksız rekabet yaratacak ve yanıltıcı nitelikte reklam ve ilânlar ile benzeri faaliyetlerin yapılmasını önlemek,

üzere çalışmalar yapmaktadır.

B-Güvenli bir piyasa oluşturulması ve bu piyasanın sürdürülebilirliğinin sağlanmasını teminen;

1-Kaçak ve sahte ürün üretimi ve satışının önüne geçmek üzere;

-Alkol ve alkollü içkilerin üretim, ithalat, dağıtım ve satışında düzenlenen belgelerin içerdiği bilgilerin piyasanın tamamını izleyebilir yeterlilikte olmasına yönelik sistem oluşturmak,

-Etil alkolün ülke düzeyinde üretimini, ithalatını, işlenmesini ve kullanımını izleyerek, etil alkolün amaç dışı kullanımını (kayıt dışı içki üretimini) önlemek,

-Alkollü içki üretimini "etil alkol" girdisi üzerinden izlemek,

-Ürünün/ürün ambalajının üzerinde yer alan parti, seri numarası vb. gibi bilgilerin ürünün teknik özelliklerine ulaşılabilecek nitelikte olmasını sağlamak,

-Üreticilerin tarımsal hammadde girdisi ile piyasaya arz ettiği ürün arasındaki kütle dengesini izlemek,

-Piyasada sahte ve kaçak ürünlerin varlığından şüphe duyulduğu hallerde, söz konusu ürünlerin orijinal ürün olup olmadığının gerçek üreticisi tarafından tanınmasına imkan sağlayacak bir sistem kurmak,

-Etil alkolün mümkün olan her alanda denatüre edilerek kullanılmasını sağlamak ve denatürasyonu izlemek,

-Üretim sürecinin izlenmesini gerekli kılan belgeleri düzenlenmek,

-Etil alkol ile benzer kimyasal özellik gösteren ve öldürücü etkisi nedeniyle insan tüketimine verilmemesi gereken metanolün, üretimini, ithalatını, işlenmesini ve kullanımını izlenmesini sağlayarak etil alkol ile karışmasını önlemek,

-Serbest piyasanın güvenliğini sağlayacak tüm çarpraz kontrol sistemlerini kurmak ve işlemesini sağlamak,

2-İlgili kurumlarla eşgüdüm ve işbirliği sağlamak üzere,

-Alkol ve alkollü içkiler sektöründe piyasa düzenlenmesinden sorumlu kuruluş olarak, üretim, ithalat ve tüketim rakamlarının yer alacağı bir bilgi bankasının oluşumunu sağlamak,

-İthalatta Gümrük Müdürlüklerinin ihtiyaç duyacağı teknik bilgi desteğini vermek ve ithal edilen ürün miktarının kütle dengesini izlemek,

-Maliye Bakanlığı'nın ihtiyaç duyacağı teknik bilgi desteğini vermek ve vergilendirilen ürün miktarı ile piyasaya arz edilen ürün miktarının dengesini izlemek,

-Adli makamların ve güvenlik kuvvetlerinin ihtiyaç duyacağı teknik desteği verebilecek nitelikteki bilgileri sektörden toplanmak; gerektiğinde bilirkişilik yapmak, sektöre özel suçların tanımlanmasına yardımcı olmak,

Güvenevler Mahallesi Güneş Sokak No :11 06690 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : (312) 455 04 00 Faks : (312) 427 76 13
Elektronik Ağ: www.tapdk.gov.tr
e-posta : bizeulasin@tapdk.gov.tr

TAPDK

T.C.
TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ VE ALKOLLÜ İÇKİLER PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Alkollü İçkiler Piyasası Dairesi Başkanlığı

-Bilgi edinme ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde, Kurum faaliyetlerinin ve sektör bilgilerinin internet ortamında yayımlanması suretiyle üretici, ithalatçı ve tüketicilere tam ve eksiksiz bilgi sağlamak,

üzere çalışmalar yapmaktadır.

C-Kamu sağlığının gözetildiği bir piyasa oluşturulması ve bu piyasanın sürdürülebilirliğinin sağlanmasını teminen;

1-Alkol tüketiminin artmasını önlemek üzere düzenlemeler yapmak,

-Perakende içki satışını düzenlemek,

-Açık içki satışını düzenlemek,

-Reklam, ilan, kampanya, sponsorluk ile benzeri satış geliştirme faaliyetlerini düzenlemek

2-Gençleri ve çocukları alkollü içkinin zararlı etkilerinden korumaya yönelik düzenlemeler yapmak,

-Gençlere ve çocuklara yönelik alkollü içki reklam ilan, kampanya, sponsorluk ile benzeri satış geliştirme faaliyetlerinin yapılmasını önlemek.

üzere çalışmalar yapmaktadır.

D-Ülke ekonomisine azami düzeyde katkıda bulunan bir piyasa oluşturulmasını ve bu piyasanın sürdürülebilirliğinin sağlanmasını teminen;

1-Yerli üretimin uluslararası piyasalarda rekabet edilebilirliğinin sağlanmasına ve ihracata yönelik ürün geliştirilmesine yönelik destek faaliyetlerde bulunmak,

2-Ülkenin genel tarım politikalarını desteklemeye yönelik düzenlemeler yapmak,

3-Ülkede üretilen alkollü içkilerden coğrafi işaret gibi ürüne ticari değer katabilecek işaretlerin korunmasını sağlamaya yönelik destek faaliyetlerde bulunmak,

üzere çalışmalar yapmaktadır.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler, çok sınırlı bir kadroyla ve iki yıl kadar bir sürede gerçekleştirilmiştir. Dünyada pek çok ülkenin 20.yüzyıl tarihine bakıldığında, alkol piyasasının, devlet monopolünün ardından sancılı bir serbest piyasa yapısına geçiş dönemi yaşadığı ve serbest piyasanın gereksindiği sağlam mekanizmaların 5-10 yıl içinde tam olarak kurulabildiği görülecektir.

4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde **"Cezai hükümler"** başlığı altında, alkollü içkiler piyasasında kayıt dışı faaliyetler kapsamında izinsiz üretim ve izinsiz piyasaya arz hallerine ilişkin olarak öngörülen adli cezalar düzenlenmektedir.

Kurumumuzca, alkol ve alkollü içkiler sektöründe kayıt dışı faaliyetlerde bulunularak kamu gelirlerinin azaltılması, kamu sağlığının tehdit edilmesi ve piyasanın rekabet koşullarının bozulması gibi tehlikelerin önüne geçilebilmesi için yukarıda kapsamlı şekilde izahına çalışılan faaliyetlerde bulunularak, kayıtlı ve izlenebilir bir piyasa yapısı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanunun 4 üncü maddesi ile alkollü içki üretimi konusunda ayrıca Tarım ve Köyişleri Bakanlığından üretim izni alınması

Güvenevler Mahallesi Güneş Sokak No :11 06690 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : (312) 455 04 00 Faks : (312) 427 76 13
Elektronik Ağ: www.tapdk.gov.tr
e-posta : bizeulasin@tapdk.gov.tr

TAPDK

T.C.
TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ VE ALKOLLÜ İÇKİLER PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Alkollü İçkiler Piyasası Dairesi Başkanlığı

söz konusu olduğundan, anılan hüküm çerçevesinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığının da gıda güvenliğinin sağlanması boyutuyla denetleme ve düzenleme yetkisi bulunmaktadır.

Gerekli izinler alınmaksızın alkollü içki üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kurulması ve işletilmesi; işyerleri veya ikametgâhlarda söz konusu maddelerin üretilmesi faaliyetlerinin önüne geçilebilmesini teminen Kurumumuzca, yukarıda izaha çalışılan kapsamlı düzenlemeler yapılmakta, buna rağmen Kanunun ihlal edildiği durumların tespiti için diğer kamu kurum ve kuruluşları ile koordinasyon sağlanmakta, sektörden ve kamuoyundan gelen her türlü ihbar ve şikayet değerlendirilmekte, piyasa denetim ve gözetim faaliyetleri bağlamında çapraz kontroller sonucunda ulaşılan deliller değerlendirilerek izinsiz alkollü içki üretenlerin adli merciler önüne çıkarılması sağlanmaktadır.

Diğer yandan, kolluk kuvvetleri ve adli mercilerden Kurumdan talep edilen sektöre ilişkin tüm bilgiler, kayıt altına alınan piyasaya ilişkin bilgilerin yer aldığı veri tabanından çıkartılarak ilgili makamlara iletilmekte, Kanunu ihlal edenlerin tespitinin çabuklaştırılabilmesi ve öngörülen yaptırımların uygulanabilmesinin önü açılmaktadır.

Söz konusu hükmün ihlali sebebiyle başlayan davalara müdahil olarak katılınmakta ve piyasa güvenliğinin ihlali durumları yargılama süreci sonuna kadar takip edilmektedir.

1177 sayılı Kanunun tütün tekelini düzenleyen 38. maddesi 1986 yılında kabul edilen 3291 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmakla tütün ve tütün mamullerindeki tekel kaçakçılığı gümrük kaçakçılığına dönüşmüştür. 4250 sayılı Kanunun 1. maddesinin 2001 yılında değiştirilmesiyle ispirto ve ispirtolu içkilerdeki monopol da kaldırılmakla piyasa bütünüyle özel teşebbüse açılmıştır. 4036 sayılı Kanunun 2. maddesinde İnhisarlar Umum Müdürlüğünün (TEKEL) inhisar kaçakçılıklarına ait takipleri yapmak görevi 1918 sayılı Kanunun 3. maddesinde özellikle belirtilmiş ve " Devlet tarafından idare edilen bilcümle inhisar memurlarının kaçakçılığı men takip ve tahkikle mükellef " oldukları hüküm altına alınmış iken, 4733 sayılı Kanunun 10/D maddesiyle 1177 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış; Tekel A.Ş. iktisadi devlet teşekkülü kapsamına alınmıştır. Bütün bu değişikliklerle Tekel Genel Müdürlüğünün piyasaları düzenleme ve denetleme görevi kalmamış; 4733 sayılı Kanunla kurulan Kurumumuza piyasaları düzenleme görev ve yetkisi verilmiştir.

2003 yılında yürürlüğe giren 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 1918 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ve hem Tekel memurlarının, hem de 4733 sayılı Kanunla bu ve diğer yetki ve görevler açısından Tekel'in yerine geçen Kurumumuz elemanlarının kaçakçılığı takip yetkisi sona ermiştir.

Ayrıca, 4926 sayılı Kanunun 16. maddesinde "Mülki amirler, gümrük ve gümrük muhafaza amir ve memurları, Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı personel bu Kanunun suç saydığı fiilleri önleme, izleme ve soruşturmakla yükümlüdür... " hükmü ile kaçakçılığı önleme, izleme ve soruşturmakla görevli olanlar belirtilmiştir. Bu konuda ne Kurum personelinin ne de Tekel A.Ş. personelinin kaçakçılık ile ilgili önleme, izleme ve

Güvenevler Mahallesi Güneş Sokak No :11 06690 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : (312) 455 04 00 Faks : (312) 427 76 13
Elektronik Ağ: www.tapdk.gov.tr
e-posta : bizeulasin@tapdk.gov.tr

7/5260

TAPDK

T.C.
TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ VE ALKOLLÜ İÇKİLER PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Alkollü İçkiler Piyasası Dairesi Başkanlığı

soruşturma görevi bulunmamaktadır. Bu türlü suçların özel takip gerektirmeleri sebebiyle Emniyet teşkilatında da kaçakçılık ve organize suçlar kapsamında diğer suçlardan ayrı özel bir daire başkanlığı ihdas edilmiştir.

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 2. maddesinde ise; " A) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak, B) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak,... " polisin görevi olarak belirtilmektedir.

Malumları olduğu üzere Anayasamızın 123'inci maddesinde "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür." hükmüyle "İdarenin Bütünlüğü" ilkesi düzenlenmiştir. Anayasada belirtilen bu idare esasına göre, her idare birimi birbirinden tamamen ayrı ve ilişkisiz olmayıp, yukarıdaki hukuki düzenlemeler çerçevesinde, Kurumumuz başta olmak üzere söz konusu birimlerin tümü verilen görevleri yerine getirmektedirler.

Bilgilerine arz olunur.

H.Niyazi ADALI
Başkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı
Tarih 31.03.2005
Sayı 1272

Güvenevler Mahallesi Güneş Sokak No :11 06690 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : (312) 455 04 00 Faks : (312) 427 76 13
Elektronik Ağ: www.tapdk.gov.tr
e-posta : bizeulasin@tapdk.gov.tr